

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2ObdoV/4/2017
Identifikačné číslo spisu:	1005899873
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1005899873.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: RNDr. H. U., bytom I., zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Szabóom, so sídlom Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, proti žalovanému: JUDr. Dušan Noskovič, so sídlom Ružová dolina 7, Bratislava, správca konkurznej podstaty úpadcu Agrokombinát, Poľnohospodárske družstvo Lehnice, so sídlom v Lehniciach, IČO: 00 191 540, zastúpeného advokátkou JUDr. Annou Svatošovou, so sídlom Miletičova 14, Bratislava, o uznanie pravosti pohľadávky vo výške 19 288,22 eur, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8Cbsi/48/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2011, č. k. 1Obo/55/2011-321, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2011, č. k. 1Obo/55/2011-321 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. júna 2011, č. k. 8Cbsi/48/2005-296 rozhodol tak, že žalobu žalobcu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca si prihláškou uplatnil pohľadávku voči úpadcovi, ktorú špecifikoval ako 1/ sumu 508 658,-- Sk s úrokom z omeškania a trovy konania vo výške 13 965,02 Sk na základe žaloby z 18. októbra 1990 - konanie vedené na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5C/177/1990, 2/ sumu 46 985,-- Sk s úrokom z omeškania a trovy konania vo výške 8 471,50 Sk, alternatívne 910 kg kryštálového cukru, 35 l bieleho vína, 87 q kukurice a 19 q jačmeňa - nárok uplatnený v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9C/91/1994 a 3/ sumu 1 424,32 eur s úrokom z omeškania a trovy konania vo výške 1 573,20 Sk na základe rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 18. septembra 1995, sp. zn. 6C/13/1992, doplnacieho rozsudku 24. apríla 1997, sp. zn. 6C/13/1992 a opravného uznesenia zo 17. júna 1997, sp. zn. 6C/13/1992, ktoré nadobudli právoplatnosť dňa 7. júla 1997. Svoju pohľadávku žiadal žalobca zaradiť do 1. triedy pre rozvrh.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný uznal pohľadávku žalobcu uvedenú v bode 3/ a zaradil ju do 4. triedy pre rozvrh. Pohľadávku uvedenú v bode 1/ žalovaný neuznal, nakoľko žalobca v období do 15.

februára 1991 nastúpil do zamestnania v Košiciach. Pokiaľ ide o pohľadávku uvedenú v bode 2/, táto nebola uznaná pre neexistenciu dôkazu, podľa ktorého by úpadca žalobcovi vydanie naturálií priznal.

3. K pohľadávke žalobcu vo výške 508 658,-- Sk s úrokom z omeškania ako nároku na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru súd prvej inštancie uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalobca bol od 15. februára 1991 do 31. decembra 1991 a od 1. januára 1993 do 31. decembra 1993 v pracovnom pomere v Ústave experimentálnej a veterinárnej medicíny, od 1. januára 1994 do 30. novembra 1995 bol v pracovnom pomere vo Výskumnom ústave veterinárnej medicíny a od 1. decembra 1995 do 30. novembra 2001 bol zamestnaný na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ. Listy žalobcu z 9. decembra 1991, z 18. septembra 1992, z 3. októbra 1992 a z 28. marca 1993, ktorými žiadal úpadcu o pridelenie práce na pôvodnom pracovisku vyhodnotil súd prvej inštancie ako účelové. Úpadca nemohol žalobcu prijať na jeho pôvodné miesto pre jeho zrušenie z dôvodu organizačných zmien v družstve, pričom túto skutočnosť úpadca žalobcovi oznámil. Úpadca si splnil zákonnú povinnosť, keď žalobcovi ponúkol miesto farmára živočíšnej výroby, na ktoré žalobca nenastúpil. Žalobca listom z 26. decembra 1995 z dôvodu zrušenia jeho pôvodného pracovného miesta požiadal družstvo o zrušenie členstva dohodou k 31. decembru 1995. Zrušenie členstva i pracovného pomeru v družstve dohodou k 30. júnu 1996 žiadal žalobca aj listom z 25. júna 1996. Z uvedených dôvodov je nesporné, že žalobca nemal záujem zotrvať v pracovnom pomere u úpadcu. Zo strany žalobcu neboli splnené podmienky pre priznanie nároku uplatneného žalobou v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5C 177/1990, pretože žalobca sa zamestnal k 15. februáru 1991 a nie sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 61 ods. 2 Zákonníka práce. Zároveň súd prvej inštancie uviedol, že pri rozhodovaní o uvedenom nároku žalobcu použil dôkazy z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi 6/2009, pričom žalobca počas celého konania nepredložil žiadny dôkaz preukazujúci oprávnenosť svojej pohľadávky a odvolával sa iba na prebiehajúce konania na Okresnom súde Dunajská Streda. Po tom, ako si súd prvej inštancie zaobstaral rozhodnutia súdu a súdny spis sp. zn. 5C/177/1990, dospel k záveru, že žalobca svoj nárok neosvedčil.

4. Nárok žalobcu na zaplatenie sumy 46 985,-- Sk s príslušenstvom, alternatívne na vydanie 910 kg kryštálového cukru, 35 l bieleho vína, 87 q kukurice a 19 q jačmeňa vyhodnotil súd prvej inštancie ako právne neopodstatnený. Žalobca v priebehu konania žiadnym spôsobom nepreukázal opodstatnenosť svojho nároku, čo bolo jeho povinnosťou v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 O. s. p. a podľa ustanovenia § 20 ZKV. Ako neopodstatnený vyhodnotil súd prvej inštancie aj nárok žalobcu uvedený v prihláške pod bodom 3/ s poukazom na ustanovenie § 45 ods. 2 ZKV.

5. O odvolaní žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „odvolací súd“) rozhodol rozsudkom z 22. novembra 2011, sp. zn. 1Obo/55/2011 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. K odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uviedol, že pokiaľ sa súd prvej inštancie odvolával na dôkazy z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi 6/2009, jedná sa o spor medzi tými istými sporovými stranami, čo znamená, že je s uvedenými dôkazmi oboznámený.

6. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie rozhodol o celom nároku žalobcu s uvedením, že keď nie je pohľadávka, nie je ani jej poradie. Žalobca nevzal do úvahy, že úpadca musel mať na zabezpečenie svojho fungovania príjem a musel preto aj hospodáriť, pričom si nemohol dovoliť zachovať pracovné miesto a platiť pracovníka len kvôli tomu, aby tomuto pracovníkovi umožnil externú aspirantútru, keď toto pracovné miesto bolo nehospodárne, čo je pri posudzovaní veci rozhodujúce.

7. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom žalobcu, podľa ktorého mal súd prvej inštancie dostatok dôkazov v súdnych konaniach, ktoré označil ich spisovými značkami, a ktoré mal použiť. Súd pri vykonávaní dokazovania vychádza z ustanovenia § 1, § 120 ods. 1 a § 132 O. s. p. Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že súd vychádza z tvrdení žalobcu i žalovaného a nimi označených dôkazov, pričom súd určí rozsah a mieru, v ktorej sa dokazovanie vykoná, pričom nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy s tým, že súd má vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia

vedú k spravodlivému rozhodnutiu.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dňa 13. januára 2012 žalobca dovolanie z dôvodu, že konanie odvolacieho súdu je poznačené vadami uvedenými v ustanovení § 237 písm. f/ a g/ O. s. p., konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Žalobca uviedol, že súd prvej inštancie ani odvolací súd nespochybnili, že jeho členský a pracovný pomer u úpadcu trvá. V rámci konania pred súdom prvej inštancie na výzvu súdu prvej inštancie z 20. januára 2011 doložil listom z 22. marca 2011 do spisu kópie mzdových listov za obdobie rokov 1989 a 1990, mzdové listy vzťahujúce sa na pracovný pomer v Ústave experimentálnej a veterinárnej medicíny za roky 1991 až 1995, oznámenie spoločnosti PRO DOMO, a. s., Bratislava, o výške priemerného mesačného zárobku zamestnancov úpadcu, ktorí boli evidovaní na rovnakom stredisku a je predpoklad, že vykonávali rovnakú, resp. podobnú prácu ako žalobca za obdobie rokov 1991 až 1996, oznámenie o výške vyplatených naturálnych pôžitkov za obdobie rokov 1991 až 1996 a oznámenie o tom, že stredisko č. 461 - Veda a výskum bolo na konci roku 1996 zrušené. V predmetnom incidenčnom konaní súd prvej inštancie dokazovanie predloženými listinami nevykonával a ich nevykonanie vo svojom rozhodnutí neodôvodnil. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nie je zrejmé, či vôbec nejaké dôkazy vykonal. Odvolací súd sa pritom s uvedenou odvolacou námietkou žiadnym spôsobom nevysporiadal. Zo súdneho spisu vzhľadom na uvedené vyplynula nutnosť doplnenia dokazovania odvolacím súdom. Podľa žalobcu odvolací súd svoju preskúmvaciu činnosť zanedbal, nevyplnil rámec dokazovania v odvolacom konaní, v dôsledku čoho nezabezpečil jeho právo na spravodlivý súdny proces.

10. Podľa žalobcu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu arbitrárny, nakoľko nie sú v ňom uvedené dostatočné dôvody, na ktorých je rozhodnutie založené. V prípade neplatnej výpovede danej zamestnávateľom pracovný pomer u iného zamestnávateľa zákon nevylučuje. Pri eventuálnom neumožnení zamestnancovi opätovne nastúpiť do práce po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku o neplatnosti výpovede a pri splnení zákonnej povinnosti zamestnanca oznámiť zamestnávateľovi svoj záujem pokračovať v práci za situáciu zodpovedá zamestnávateľ. Konajúce súdy pochybili, keď z faktu nastúpenia do pracovného pomeru u iného zamestnávateľa vyvodili záver, že žalobca nemal záujem naďalej pracovať u úpadcu. Ďalšou vadou napadnutého rozsudku je podľa dovolateľa jeho nedostatočné odôvodnenie, keď sa nevysporiadal so všetkými argumentmi, ktoré uviedol vo svojom odvolaní, vrátane skutočnosti, že sa súd prvej inštancie vo svojom rozsudku odvolával na právne predpisy, ktoré nebolo možné aplikovať na rozhodovanú vec (Nariadenie vlády č. 54/1975 Zb. Vyhláška č. 112/1975 Zb.) pre ich neúčinnosť v čase vzniku jeho pracovnoprávných nárokov.

11. Dovolateľ namietal aj použitie dôkazov z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009, nakoľko v konaní pred vydaním rozsudku súdom prvej inštancie nebolo zrejmé, že takéto dôkazy budú použité. Žalobca nemohol na tieto dôkazy reagovať, čím došlo k porušeniu zásady rovnosti zbraní, čím došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom. Rovnako dovolateľ namietal aj tú skutočnosť, že mu odvolací súd nedoručil vyjadrenie žalovaného z 30. augusta 2011 k jeho odvolaniu.

12. Žalobca namietal aj skutočnosť, že na súde prvej inštancie rozhodoval nesprávne obsadený súd. Podľa jeho názoru mala byť sudkyňa JUDr. Viera Šebestová vylúčená z konania, keďže vzhľadom na priebeh konania možno objektívne pochybovať o jej nezaujatosti. Uvedená sudkyňa sa v konaní dopustila viacerých procesných pochybení, že s ohľadom na jej predpokladanú úroveň profesionálnych znalostí a skúseností sa tieto javia ako pochybnosť o jej nezaujatosti. Konanie sudkyne JUDr. Viery Šebestovej nie je podľa dovolateľa v súlade so zákonom. Vzhľadom na uvedené je podľa žalobcu evidentné, že vzťah sudkyne JUDr. Viery Šebestovej k veci a k stranám dosahuje takú povahu, že i napriek zákonom stanovenej povinnosti nebude môcť, alebo nebude schopná vo veci nestranne rozhodovať. Zároveň žalobca v dovolaní uviedol, že okrem zaujatosti sudkyne JUDr. Viery Šebestovej bol súd nesprávne obsadený vzhľadom na častú zámenu pôvodných sudkýň senátu, kedy pôvodne sudkyne boli zamenené

JUDr. Beátou Trandžíkovou a JUDr. Elenou Kúšovou.

13. Dňa 3. februára 2012 podal žalobca doplnenie dovolania, ktorým rozšíril dovolanie podané dňa 13. januára 2012.

14. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu zo 16. februára 2012 uviedol, že ho považuje za neopodstatnené a nedôvodné s cieľom bezdôvodne sa obohatiť na úkor úpadcu. Podľa žalovaného si žalobca uplatnil mzdové nároky neoprávnene. Po zrušení pôvodného pracovného miesta žalobcu z organizačných dôvodov nenastúpil na nové miesto a nevykonával pre zamestnávateľa žiadnu prácu, a to ani po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 5C/177/1990-108, ktorým bolo rozhodnuté o neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, pričom trval len na obsadení svojho pôvodného pracovného miesta. Žalobca v konaní nepreukázal oprávnenosť svojho nároku na náhradu mzdy. Rovnako nepreukázal ani svoj nárok na náhradu škody za nevyplatenie naturálnych pôžitkov, ktorý bol pôvodne uplatnený v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9C/61/1994.

15. K namietaniu zaujatosti sudkyne JUDr. Viery Šebestovej žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2011, sp. zn. 4Obo/13/2012, ktoré bolo vydané v súvisiacej veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009. V uvedenom rozhodnutí bolo odvolacím súdom konštatované, že dôvodom vylúčenia sudcu nie sú podľa § 14 ods. 3 O. s. p. okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v prejednávanej veci.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)] po zistení, že dovolanie podala včas sporová strana, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

17. Dovolanie žalobcu bolo podané 13. januára 2012. Súdny spis bol súdom prvej inštancie predložený najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní dňa 24. marca 2017. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Podľa § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 C. s. p. zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávných noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona. Podľa § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia, dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania, ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase jeho podania (ustanovenia § 236 a nasl. O. s. p.).

18. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu podaného do 30. júna 2016 bola upravená v ustanovení § 238 O. s. p. Žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nepredstavuje žiadne z rozhodnutí taxatívne vymenovaných v ustanovení § 238 ods. 1 až 4 O. s. p. Dovolací súd so zreteľom na uvedené konštatuje, že žalobcom podané dovolanie nie je podľa ustanovenia § 238 O. s. p. procesne prípustné. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľa domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdnom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

19. Prípustnosť dovolania žalobcu v danej veci prichádza do úvahy, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 O. s. p. (v znení účinnom do 31. decembra 2014 - pozn. dovolacieho súdu). Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád

vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napr. R 34/1995). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O. s. p. nie je významný subjektívny názor strany tvrdiacej, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

20. Dovolateľ vady zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/ a e/ O. s. p. nenamietal a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

21. S prihliadnutím na obsah dovolania žalobcu a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

22. Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým strane odníma tie procesné práva, ktoré jej zákon priznáva. Konaním súdu sa rozumie predovšetkým jeho procesný postup. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane procesné práva, ktoré jej zákon priznáva [v zmysle ustanovenia § 18 O. s. p. účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo strany vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)]. Súdna ochrana sa poskytuje v materiálnom ponímaní, čo tiež znamená, že nie každé procesné pochybenie súdu, alebo jeho nesprávny procesný postup, ktorým dochádza k odopretiu procesného práva strane, je považovaný za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Súdna ochrana nie je poskytovaná formálne. Dôležitými hľadiskami sú tie, ktoré vo svetle prípadu dávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, či procesný úkon, z uplatnenia ktorého bola strana vylúčená, mal podstatný vplyv na ďalšie konanie.

23. Dovolací súd úvodom konštatuje, že pri svojom rozhodovaní neprihliadal na doplnenie dovolania žalobcu z 3. februára 2012, keďže v súlade s ustanovením § 240 ods. 1 O. s. p. bolo možné podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a dovolateľ mohol podľa ustanovenia § 242 ods. 3 O. s. p. meniť rozsah dovolania len počas plynutia lehoty na podanie dovolania. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť dňa 14. decembra 2011, a preto mohol žalobca meniť rozsah svojho dovolania len do 16. januára 2012. Žalobca svoje doplnenie dovolania odovzdal na poštovú prepravu až dňa 3. februára 2012, teda po uplynutí lehoty, v rámci ktorej bolo možné meniť rozsah dovolania, ako aj jednotlivé dovolacie dôvody. Z uvedeného dôvodu nie je možné podrobiť dovolaciemu prieskumu skutočnosti uvádzané žalobcom v doplnení dovolania nad rámec dovolania z 13. januára 2012.

24. Žalobca ako dôvod odňatia možnosti konať pred súdom uviedol nevykonanie dôkazov súdom prvej inštancie, ktoré doložil dňa 22. marca 2011, použitie dôkazov z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009, o ktorých nebolo zrejmé, že budú pri rozhodovaní súdu použité, nedostatok odôvodnenia v časti posúdenia trvania jeho pracovného pomeru u úpadcu a v časti aplikácie neúčinných právnych predpisov súdom prvej inštancie, ako aj nedoručenia vyjadrenia žalovaného z 30. augusta 2011 k jeho odvolaniu.

25. Pokiaľ ide o dovoláciu námietku žalobcu smerujúcu k nevykonaniu navrhnutých a súdu doložených dôkazov, dovolací súd uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu nevykonanie dôkazov vo všeobecnosti považuje za tzv. inú vadu konania; v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (viď viaceré rozhodnutia

najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). Pre úplnosť treba dodať, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvoinštančného a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - viď § 243a ods. 2, in fine O. s. p. („dokazovanie však nevykonáva“). Rovnaký záver platí aj podľa právnej úpravy účinnéj od 1. júla 2016 - viď ustanovenie § 442 C. s. p. („dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

26. S ohľadom na špecifické okolnosti rozhodovanej veci však dovolací súd považuje za potrebné sa touto námietkou zaoberať zo širšieho hľadiska, a to najmä s ohľadom na procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vyhláseniu rozsudku zo 17. júna 2011, č. k. 8Cbsi48/2005-296, ako aj s ohľadom na aktuálnu judikatúru ústavného súdu, konkrétne s ohľadom na nález ústavného súdu zo 17. augusta 2016, č. k. I. ÚS 317/2015-37. V uvedenom náleze sa ústavný súd zaoberal otázkou navodenia istých očakávaní sporovej strany po procesnom úkone súdu, v súlade s ktorým sporová strana očakávala ďalší postup súdu v rozhodovanej veci (obdobne viď uznesenia najvyššieho súdu z 30. januára 2017, sp. zn. 3Obdo/70/2016 a z 31. marca 2017, sp. zn. 4Obdo/40/2015).

27. Na pojednávaní uskutočnenom dňa 21. januára 2011 uložil súd prvej inštancie žalobcovi povinnosť, aby v lehote 60 dní doložil súdu listinné dôkazy. Konkrétne išlo o výpočet priemerného mesačného zárobku zamestnancov úpadcu za roky 1991 až 1999, mzdové listy žalobcu od 28. septembra 1990 do dňa vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu, pracovnú zmluvu žalobcu u úpadcu, ako aj dôkazy týkajúce sa toho, že predstavenstvom úpadcu boli v uvedených rokoch vyplácané pôžitky, ktoré si žalobca uplatnil ako položku 2/ prihlášky. Na uvedenú výzvu súdu žalobca reagoval a podaním z 22. marca 2011 doložil súdu prvej inštancie jednotlivé listinné dôkazy (č. l. 279 - 291 spisu).

28. Týmto postupom súd prvej inštancie vyvolal u žalobcu isté očakávania, že uvedené dôkazy súd vykoná a vyvodí z nich záver o dôvodnosti alebo nedôvodnosti ním uplatneného nároku. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že uvedené dôkazy nevykonal, pričom v jeho odôvodnení absentuje aj dôvod, prečo napriek svojmu predchádzajúcemu procesnému postupu (výzve z 21. januára 2011) vyžiadané a žalobcom predložené listinné dôkazy nevykonal. V odôvodnení rozsudku sa súd prvej inštancie so svojím postupom v konaní, ktorý predchádzal vydaniu rozsudku, náležitým spôsobom nevysporiadal, dokonca sa o ňom v odôvodnení ani len nezmienil, čím nedbal na celkovú presvedčivosť rozhodnutia a ani na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre strany sporu prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade najmä spravodlivé a presvedčivé. Ak teda krajský súd nárok žalobcu mienil posúdiť inak, ako to žalobcovi „naznačil“ vo výzve z 21. januára 2011, mal svoj neskorší odklon náležite odôvodniť tak, aby jeho postup predchádzajúci vydaniu rozsudku, ako i rozhodnutie samotné nevzbudzovali u žalobcu dôvodné pochybnosti týkajúce sa jeho vecnej, ako i právnej správnosti, a to o to viac, ak svojou výzvou vzbudil u žalobcu isté očakávania (rovnako nález ústavného súdu zo 17. augusta 2016, č. k. I. ÚS 317/2015-37). Uvedené pochybenie súdu prvej inštancie neodstránil svojím rozhodnutím ani odvolací súd, čím došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces, ako aj k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

29. Ako opodstatnenú vyhodnotil dovolací súd aj námietku žalobcu, týkajúcu použitia dôkazov z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní (§ 122 ods. 1 O. s. p., resp. § 188 ods. 1 C. s. p. účinného od 1. júla 2016). Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch strán (§ 125 O. s. p., obdobne aj ustanovenie § 187 ods. 2 C. s. p. účinného od 1. júla 2016). Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že pri svojom rozhodovaní použil dôkazy z konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009. Dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná v čase rozhodovania súdu prvej inštancie umožňovala súdu vykonať aj

iné dôkazy, než dôkazy navrhnuté stranami za predpokladu, že ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 posledná veta O. s. p.). Avšak aj pri vykonaní takýchto „stranami nenavrhnutých“ dôkazov platilo, že musel byť dodržaný procesný postup v zmysle ustanovenia § 122 ods. 1 O. s. p., a to, že museli byť vykonané na pojednávaní. Zo zápisnice o pojednávaní zo 17. júna 2011 nevyplýva, že by súd prvej inštancie vykonal listinné dôkazy vyplývajúce zo súdneho spisu vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8Cbi/6/2009 v súlade so zákonom. Podľa ustanovenia § 129 ods. 1 O. s. p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie sa dôkaz listinou vykonával tak, že samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečítal alebo oboznámil jej obsah. Uvedené neplatilo, ak súd vo veci nenariadil pojednávanie, alebo ak listina bola všetkým účastníkom doručená, alebo ak listina, prípadne jej obsah, neboli protistranou spochybnené. Zo zápisnice o pojednávaní zo 17. júna 2011 má dovolací súd za preukázané, že vo veci konajúci súd prvej inštancie neoboznánil strany s listinnými dôkazmi zo súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 8Cbi/6/2009, resp. s ich obsahom, pričom sa na ne v rozsudku zo 17. júna 2011, č. k. 8Cbsi/48/2005-296 odvolával.

30. Uvedeným postupom súd prvej inštancie znemožnil žalobcovi, aby bol prítomný pri dokazovaní, aby sa mohol vyjadriť k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom. Tento záver platí aj v prípade, ak ide o dôkazy, ktoré sú žalobcovi známe (t. j. ak vyplývajú z obsahu iného súdneho spisu týkajúceho sa konania medzi tými istými sporovými stranami). Pochybenie súdu prvej inštancie neodstránil ani odvolací súd, ktorý skonštatoval, že v konaní vedenom pod sp. zn. 8Cbi/6/2009 ide o spor medzi tými istými stranami, v ktorom žalobcu zastupuje ten istý právny zástupca, čo podľa odvolacieho súdu znamenalo, že je s uvedenými dôkazmi veľmi dobre oboznámený. Dovolací súd uvádza, že uvedeným konštatovaním zaťažil odvolací súd konanie vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

31. Pokiaľ ide o námietku dovolateľa týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, judikatúra najvyššieho súdu (viď najmä R 111/1998, ale aj sp. zn. 1Cdo/140/2009, 2Cdo/83/2010, 4Cdo/310/2009, 5Cdo/290/2008, 6Cdo/25/2012, 7Cdo/52/2011) v zásade zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p., ale (len) inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá však nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na Stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 (publikované v Zbierke Stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

32. O výnimku uvedenú v druhej vete stanoviska R 2/2016 ide vtedy, ak strana v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vznesla vecné námietky, ktoré boli spôsobilé spochybniť správnosť vydaného rozhodnutia a odvolací súd sa so žiadnou z podstatných odvolacích námietok nezaoberal, pričom sa s namietanou zákonnosťou postupu súdu prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysporiadal a rozhodnutie súdu prvej inštancie s odkazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/39/2016).

33. Dovolací súd uvádza, že súd nie je povinný poskytnúť vo svojom odôvodnení odpoveď na všetky otázky vznesené stranou. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP“) Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 410/06]. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá (nemusí) odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument sporovej strany, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť

zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07).

34. Dovolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za arbitrárny, resp. nedostatočne odôvodnený a dáva do pozornosti, že odvolací súd s ohľadom na charakter rozhodovanej veci nebol povinný reagovať na všetky námietky vznesené žalobcom v odvolaní, ktoré sa týkali neplatnosti skončenia pracovného pomeru žalobcu u úpadcu. Úlohou súdu v incidenčnom konaní nie je opätovné preskúmavanie prihlásenej pohľadávky súdom. Incidenčné konanie nie je konaním, v ktorom by veriteľ uplatňoval svoju pohľadávku proti dlžníkovi a v ktorom by tak predmetom kognície konajúceho súdu mal byť celý právny vzťah medzi nimi v celej jeho šírke a hĺbke (viď nález ústavného súdu z 11. septembra 2014, č. k. II. ÚS 409/2013-49 a uznesenie najvyššieho súdu z 30. januára 2017, sp. zn. 3Obdo/70/2016). Rovnako žalobca neopodstatnene namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho odvolacou námietkou, týkajúcou sa odkazu súdu prvej inštancie na neúčinné právne predpisy. Uvedené tvrdenie by bolo relevantné v prípade, ak by súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal z neúčinných právnych predpisov, čo sa však v rozhodovanej veci nestalo. Súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu pre nepreukázanie jeho nároku a nie z dôvodu aplikácie neúčinných právnych predpisov.

35. Žalobca v dovolaní namietal aj porušenie princípu rovnosti zbraní tým, že mu odvolací súd nedoručil vyjadrenie žalovaného k jeho odvolaniu proti rozsudku súdu prvej inštancie.

36. Princíp rovnosti zbraní predstavuje jednu z črt širšieho ponímania spravodlivého procesu a vyžaduje, aby každá strana mala primeranú možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do zjavnej nevýhody voči oponentovi. Uvedené znamená, že procesná strana musí mať rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane (viď napríklad rozsudok ESĽP vo veci Delcourt proti Belgicku z roku 1970). Konceptia spravodlivého súdneho konania zahŕňa aj právo na kontradiktórne konanie, v ktorom strany musia mať možnosť nielen predložiť dôkazy nevyhnutné na podporu úspešnosti svojho procesného návrhu, ale zároveň zoznámiť sa a vyjadriť sa k všetkým predloženým dôkazom alebo stanoviskám s cieľom ovplyvniť súdne konanie. Konkrétny účinok predmetného vyjadrenia na rozhodnutie súdu nemusí mať veľký význam. Je na procesných stranách vo veci, aby posúdili, či je nutné sa ku konkrétnemu procesnému vyjadreniu protistrany vyjadriť. Ide predovšetkým o vieru procesných strán vo výkon spravodlivosti, ktorá je založená na vedomí, že majú možnosť vyjadriť svoje názory ku každému dokumentu nachádzajúcemu sa v súdnom spise [viď rozsudky ESĽP vo veciach Nideröst-Huber proti Švajčiarsku z roku 1997 a Gaspari proti Slovinsku z roku 2009].

37. V rozsudku Hudáková a ďalší proti Slovensku z 27. apríla 2010 (sťažnosť č. 23083/05) ESĽP uviedol, že význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie súdu. Bolo povinnosťou súdu, aby pred svojím rozhodnutím poskytol sťažovateľom možnosť vyjadriť sa k písomnému podaniu. Vyjadrenie bolo predložené protistranou v konaní, ktorá na rozdiel od sťažovateľov mala prístup ku všetkým informáciám v súdnom spise. Tým, že súd odoprel sťažovateľom možnosť vidieť ho a vyjadriť sa k nemu, nezaobchádzal s účastníkmi konania rovnako.

38. Dňa 13. januára 2015 vydal ESĽP rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 17127/12), v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. Dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Podľa názoru ESĽP „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako, ako na prvostupňové konanie, a to

napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 dohovoru.

39. EŠLP v tomto rozsudku výslovne nezaujal stanovisko k otázke, či vyjadrenie k odvolaniu má byť odvolateľovi doručené tak, aby mal zabezpečenú reálnu možnosť zareagovať naň svojou replikou v primeranej lehote ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Zo samej podstaty argumentácie EŠLP zvolenej v uvedenej veci (viď najmä slová „... mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim ...“) ale vyplýva, že EŠLP za nevyhnutné považuje nielen to, aby sa odvolateľ mal možnosť oboznámiť s obsahom vyjadrenia protistrany k jeho odvolaniu, ale aby sa mal možnosť účinne vyjadriť v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia účinnej možnosti odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou je, že mu bude vytvorená procesná možnosť vyhotoviť svoje stanovisko tak, aby mal dostatok času na jeho prípravu. Za čas, ktorý umožňuje dostatočnú prípravu strany, označoval Občiansky súdny poriadok v znení účinnom ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu v iných prípadoch (viď napríklad § 115 ods. 2, resp. § 156 ods. 3) „najmenej päť dní“. Najvyšší súd uvedený názor prezentoval aj prijatím judikátu č. R 8/2016, ktorého právna veta znie: „nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia účinnej možnosti odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou je, že mu súd na toto vyjadrenie poskytne primeranú lehotu, ktorá nemôže byť kratšia ako päť dní“. Jeho uverejnením v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ide už o názor, ktorý má po právnej stránke zásadný význam, a z ktorého súdy pri svojej rozhodovacej činnosti vychádzajú. Dovolací súd poznamenáva, že pokiaľ za predchádzajúcej právnej úpravy bolo potrebné považovať za primeranú lehotu päť dní, za súčasnej právnej úpravy - ako je to výslovne uvedené v ustanovení § 374 ods. 1 C. s. p. - nemôže byť táto lehota kratšia ako desať dní.

40. Zároveň platí záver, že samotná strana sporu musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie protistrany právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jej strany reagovať, alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie. Inak povedané požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa chápe čisto formálne. Z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu (viď nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 168/2012).

41. Porušenie princípu rovnosti zbraní znamená, že „vadným“ postupom súdu sa jedna zo strán dostáva do nevýhodnejšieho postavenia v porovnaní so stranou vystupujúcou v opačnom procesnom postavení. Dotknutá strana v dôsledku tohto postupu súdu nemá v porovnaní s protistranou možnosť byť pred rozhodnutím súdu oboznámená so všetkými skutočnosťami, ktoré boli podkladom pre samotné rozhodnutie a nemá možnosť ovplyvniť rozhodnutie súdu vyvrátením argumentov, ktoré súdu uviedla protistrana. Týmto postupom sa strane sporu znemožňuje realizácia procesných práv, ktoré jej zákon priznáva, čo má za následok nielen porušenie práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), ale aj naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

42. Dovolací súd konštatuje, že v danej veci dovolateľ dôvodne namietal, že mu pred rozhodnutím odvolacieho súdu nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k jeho odvolaniu voči rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobca nemal možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením, pričom, ako vyplýva z vyššie citovanej judikatúry, záver, či vyjadrenie žalovaného je právne významné a či obsahuje také skutkové a právne dôvody, je na posúdení žalobcu a nie na posúdení konajúceho súdu. V konaní pred odvolacím súdom bol vytvorený faktický stav nerovnosti v neprospech žalobcu, nakoľko na rozdiel od protistrany nemal prístup k všetkým informáciám obsiahnutým v súdnom spise, z ktorých vychádzal odvolací súd pri svojom rozhodovaní. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný prezentoval svoj názor s cieľom ovplyvniť rozhodnutie odvolacieho súdu, vyzývajúc na nevyhovenie odvolaniu žalobcu (na potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie). Zároveň pre záver, že došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní ako jedného základných princípov práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, je významná aj tá skutočnosť, že odvolací súd neodmietol odvolanie žalobcu, ale vecne o ňom rozhodol.

43. V dovolaní žalobca namietal aj existenciu vady zmätočnosti podľa ustanovenia § 237 písm. g/ O. s. p., a to jednak z dôvodu, že vo veci rozhodovala vylúčená sudkyňa JUDr. Viera Šebestová a že podľa jeho názoru rozhodoval na súde prvej inštancie nesprávne obsadený súd.

44. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca zaujatosť sudkyne JUDr. Viery Šebestovej nenamietal v konaní pred súdom prvej inštancie a ani v odvolacom konaní. Dôvody o zaujatosti menovanej sudkyne žalobca uviedol až v dovolaní proti rozsudku odvolacieho súdu. Dovolaací súd uvádza, že neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O. s. p., posúdiť túto otázku samostatne (viď R 59/1997).

45. Podľa § 14 ods. 1 O. s. p. účinného ku dňu podania dovolania dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí bolo, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (ods. 3).

46. Podľa § 49 ods. 1 C. s. p. účinného od 1. júla 2016 je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodnutia sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

47. Podľa § 49 ods. 3 C. s. p. účinného od 1. júla 2016 dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

48. Účelom ustanovenia § 49 ods. 1 C. s. p. (resp. § 14 ods. 1 O. s. p.) je prispieť k nestrannému prejednaniu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k stranám sporu alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

I. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je stranou sporu, zástupcom strany, prípadne intervenient, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),

II. k stranám sporu [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],

III. k zástupcom strán sporu (viď vyššie II.).

49. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Nestrannosť sa spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a stranickosti (nadŕžania určitej procesnej strane). V zmysle judikatúry ESĽP pri riešení otázky nestrannosti sudcu treba vychádzať z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil ESĽP aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (Boekmans proti Belgicku). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatura ESĽP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Z

uvedeného vyplýva, že nie je rozhodujúce presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu.

50. Z obsahu dovolania žalobcu má dovolací súd za preukázané, že kritéria pre vylúčenie sudcu, resp. pre skonštatovanie, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O. s. p.), uvedené vyššie (viď bod 49), nie sú splnené. Dovolateľ nepreukázal, že by mala ním namietaná sudkyňa JUDr. Viera Šebestová pomer k rozhodovanej veci, k stranám sporu, prípadne ich zástupcom, ktorý by vyvolával pochybnosti o jej nezáujatosti. Iba tieto dôvody sú totiž relevantné pre záver o vylúčení sudcu, ako aj o existencii vady v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O. s. p. Žalobca videl dôvod vylúčenia sudkyne JUDr. Viery Šebestovej v jej procesnom postupe, resp. rozhodovaní senátu, ktorému namietaná sudkyňa predsedá, pričom spochybňovanie uvedenej sudkyne vyplýva z toho, že senát, ktorému predsedá, rozhodol v neprospech žalobcu. Uvedené pritom nepredstavuje relevantný dôvod pre vylúčenie sudcu s poukazom na ustanovenie § 49 ods. 3 C. s. p. (resp. § 14 ods. 3 O. s. p. účinného do 30. júna 2016).

51. Ako neopodstatnenú vyhodnotil dovolací súd aj námietku žalobcu, že v konaní pred súdom prvej inštancie bol súd nesprávne obsadený z dôvodu nahradenia pôvodných sudkýň sudkyňami JUDr. Beátou Trandžíkovou a JUDr. Elenou Kúšovou. Z rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2011 v znení účinnom ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie vyplýva, že do senátu 8Cbsi, ktorý vo veci rozhodoval, boli zaradené sudkyne JUDr. Viera Šebestová, JUDr. Elena Kúšová, JUDr. Tatiana Pastieriková, JUDr. Beáta Trandžíková a JUDr. Anna Savková. Z uvedeného je zrejmé, že v danej veci rozhodovali na súde prvej inštancie sudkyne, ktoré boli rozvrhom práce zaradené do senátu 8Cbsi.

52. Pokiaľ ide o zmeny sudcov v už pridelennej veci, dovolací súd poukazuje aj na uznesenie ústavného súdu z 18. marca 2015, sp. zn. PL.z ÚS 2/2015 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 48/2015, podľa ktorého z hľadiska podstaty a obsahu základného práva na zákonného sudcu garantovaného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je akceptovateľné a udržateľné také prerozdelenie už pridelennej veci, t. j. veci už skôr pridelennej tak sudcovi spravodajcovi a súčasne aj ostatným členom senátu všeobecného súdu ako zákonným sudcom, podľa ktorého bude vec pridelená novému senátu toho istého všeobecného súdu, ktorého členom je sudca, ktorému vec bola pôvodne pridelená ako sudcovi spravodajcovi, avšak ostatní členovia nového senátu sa zmenili v súlade s rozvrhom práce príslušného všeobecného súdu.

53. V rozhodovanej veci bola uvedená podmienka splnená, keď vo veci v celom priebehu konania vo veci rozhodovala sudkyňa JUDr. Viera Šebestová ako sudkyňa spravodajkyňa a predsedníčka senátu.

54. Vzhľadom na vyššie uvedené (viď body 50 - 53) senát dovolacieho súdu konštatuje, že v rozhodovanej veci nerozhodoval vylúčený sudca a ani nesprávne obsadený súd. Preto žalobca nedôvodne namietal existenciu vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 237 písm. g/ O. s. p.

55. Nakoľko v konaní pred odvolacím súdom došlo k vadám zmätočnosti uvedeným v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p. (viď body 28, 29 a 42 vyššie), dovolací súd žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

56. V ďalšom konaní je odvolací súd v súlade s ustanovením § 455 C. s. p. viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení.

57. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v konečnom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

58. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 5 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.